

Dar viena diskusija dėl Valstybinės kalbos įstatymo projekto

Š.m. vasario 5 d., ketvirtadienį Seime įvyko Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto ir Valstybinė lietuvių kalbos komisijos organizuota konferencija „Valstybinės kalbos įstatymo dvidešimtmetis“. Konferencijos pranešėjai ir dalyviai aktyviai diskutavo dėl poreikio priimti naują teisės aktą, reglamentuojantį valstybinės kalbos statusą. Tokį poreikį pasisakiusieji grindė besikeičiančia visuomene ir visuomenės poreikiais, mažėjančiu jaunimo raštingumo lygiu, o taip pat naryste Europos Sąjungoje. Nepaisant dabartinės situacijos aptarimo, netruko ir deklarytvių pasisakymų apie kalbos išsaugojimą ir atsirandančias grėsmes jai, o taip pat apie teisės aktų įgyvendinimo sunkumus.

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkė doc. dr. Daiva Vaišnienė atkreipė dėmesį, kad į 2013 m. Seime užregistruotą [Valstybinės kalbos konstitucinio įstatymo projektą](#) yra perkelta daug neretai neįgyvendinamų ar net neįgyvendintinų nuostatų iš šiuo metu galiojančių teisės aktų. Komisijos pirmininkė pažymėjo, kad tik 2013 m. pavyko įgyvendinti nuostatą dėl juridinio asmens pavadinimo atitikties lietuvių bendrinės kalbos normoms. Nors Komisijos pirmininkė ir pateikė Estijos pavyzdį, kai 67 policijos pareigūnai buvo nubausti už netinkamą valstybinės kalbos mokėjimą, tačiau pripažino, kad ne baudomis turėtų būti sprendžiami valstybinės kalbos klausimai, o kūriant darnią teisinę bazę, lanksčią kalbos politiką ir skatinant kultūros įvairovę. Taip pat EFHR nuomone, valstybinės kalbos apsauga turi būti vykdoma skatinant jos vartojimą, o ne baudžiant.

Prie diskusijos prisijungęs prof. Vytautas Landsbergis pirmasis iš konferencijos dalyvių ir svečių prabilo apie tautinių mažumų keliamus klausimus, kurie turėtų būti nagrinėjami šalia valstybinės kalbos reglamentavimo. EFHR dėkoja gerb. profesoriumi už šios temos įtraukimą į diskusiją. EFHR jau ne kartą [savo straipsniuose](#) akcentavo, kad Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos konstitucinio įstatymo projektas turėtų būti svarstomas atsižvelgiant į visų Lietuvos Respublikos piliečių interesus, t.y. aptariant ir asmenvardžių rašybos, vietovardžių pavadinimų ir tautinių mažumų teisių apsaugos teisinį reguliavimą. Šio projekto spragas įžvelgė taip pat LR Seimos Europos teisės ir Teisės departamentai savo išvadose.

Tačiau EFHR apgailestauja, kad gerb. Profesorius kelia tik lingvistinius klausimus dėl sąvokų „tautinės mažumos“ ir „tautinės bendrijos“ ir jų reikšmės, visiškai pamiršdamas apie Lietuvos dar 2000 m. ratifikuotą Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvenciją ir faktą, kad Lietuva jau penktus metus neturi jokio teisės akto, reglamentuojančio tautinių mažumų teises. Prof. Vytauto Landsbergio pasisakymai apie tautinių mažumų privilegijas ir galimą lietuvių diskriminaciją dar kartą patvirtina faktą, kad sąmoningumo ir pagarbos stoka visų Lietuvos piliečių atžvilgiu skatina nesantaiką ir jokiū būdu neugdo lojalių valstybės piliečių.

Respublikos Prezidentės vyriausiosioji patarėja Virginija Būdienė priminė Prezidentės pasakymą, kad dėl valstybinės kalbos negali būti jokių politinių sandorių. Šie ir kiti konferencijos svečių teiginiai klaidina Lietuvos visuomenę. Dvikalbiai topografiniai ženklai, originali nelietuviškų asmevardžių rašyba kaip ir kitos tautinių mažumų teises nepaneigia lietuvių kaip valstybinės kalbos statuso, priešingai – turėtų būti suvokiama kaip sudėtinė Lietuvos Respublikos dalis. EFHR taip pat pritaria LR Seimo nario ir Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininko Juliaus Sabatausko išsakytai nuomonei, kad Seime užregistruoti du įstatymų projektai dėl asmenvardžių rašybos (EFHR nuomonė dėl [pirmojo](#) ir dėl [antrojo](#) reglamentuoja nelietuviškų asmenvardžių rašybą, todėl nėra pagrindo kelti klausimos dėl grėsmių lietuvių kalbai.

Nors dauguma konferencijos pranešėjų tvirtino, kad konstitucinio įstatymo nuostatos yra nepagrįstai apipintos baubais ir gąsdinimais, EFHR negali sutikti su šia nuomone. EFHR jau kartą suteikė nemokamą teisinę pagalbą įmonei, kuri gavo Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pranešimą pašalinti užrašus, kurie prieštarauja teisės aktams. Tokį pranešimą įmonė gavo dėl to, kad restorane ant salelių užtvarų yra užrašas anglų kalba. Nepaisant to, kad šis užrašas tėra interjero elementas (kaip ir kinų kalbos užrašai ant tapetų ar citatos ant keraminių plytelių), įmonė buvo įpareigota pateikti pasiaiškinimą, kas jau yra absurdiška. Situaciją tebenagrinėja valstybės institucijos.

Europos žmogaus teisių fondas (EFHR) jau ne kartą atkreipdavo dėmesį, kad, deja, valstybinės kalbos politika, pastaruoju metu yra formuojama ignoruojant tarptautinius įsipareigojimus ir savo valstybės piliečių poreikius. EFHR tikisi, kad kalbininkai, teisininkai ir Seimo nariai minėdami valstybinės kalbos dvidešimtmetį prisimins ne tik lietuvių kalbos svarbą ir nueitą kelią, bet ir visų Lietuvos piliečių teises bei lūkesčius.

EFHR

PRANEŠIMĄ PASKELBĖ: --, VŠĮ "EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ FONDAS"

🕒 2015-02-05 15:34

📁 Teisėsauga, teisėtvarka

👤 Kontaktinis asmuo

VšĮ "Europos Žmogaus Teisių Fondas"

+ (370) 691 50 822

atgal

"BNS Spaudos centre" skelbiami įvairių organizacijų pranešimai spaudai. Už pranešimų turinį atsako juos paskelbę asmenys bei jų atstovaujamos organizacijos.